

Mars 1969.

~~U-21/69~~

U-22/69

INNSAMLING AV YRKES- OG NÆRINGSOPPLYSNINGER M.V. TIL AKADEMIKERREGISTERET

1. Innledning.

Som et ledd i arbeidet med etablering og ajourføring av Akademikerregisteret tar dette notatet sikte på å behandle mulighetene for løpende registrering av akademikernes yrke, stilling, næring og arbeidssted. Notatet tar også sikte på såvidt mulig å skissere et konkret opplegg for innhenting av slike opplysninger.

Teoretisk sett kan opplysninger om yrke, stilling, næring og arbeidssted til Akademikerregisteret tenkes innhentet enten kontinuerlig for alle faggrupper, årlig eller med flere års mellomrom også for alle grupper, eller til ulike tidspunkter for de enkelte grupper. Framgangsmåten må imidlertid bli bestemt av registreringsmulighetene og det behov for yrkes- og næringsopplysninger som foreligger.

Manglende registreringsmuligheter gjør at spørsmålet om kontinuerlig registrering av akademikernes yrke m.v. faller bort, og opplysningene kan da bare tenkes innhentet enten årlig eller med flere års mellomrom for alle grupper, eller regelmessig, men til ulike tidspunkter for de enkelte grupper. En samlet vurdering av behovet for yrkes- og næringsopplysninger synes å tilsi at av disse to alternativer er det første mest ønskelig.

2. Kildemateriale.

I Utredningsavdelingen har kildene for opplysninger om akademikernes yrke m.v. hittil stort sett vært foreningskartoteker, autorisasjonsfortegnelser, offentlige fortegnelser og mindre tellinger, og mulighetene for innsamling av data til Akademikerregisteret må ligge i de samme kilder. I tillegg kommer de opplysninger som blir innhentet til forskningsstatistikken.

Kravet om ajourføring av Akademikerregisteret legger det bånd på kildematerialet at opplysninger om yrke, stilling, næring og arbeidssted må foreligge regelmessig, det vil si årlig eller eventuelt med flere års mellomrom, og opplysningene bør referere til om lag samme tidspunkt for alle faggrupper. Det er således bare løpende (årlige) ajourførte fortegnelser og kartoteker over akademikere som er aktuelle som kildemateriale i denne sammenheng.

Jeg er da kommet fram til følgende kilder som noenlunde kan oppfylle disse betingelser:

Forskerregisteret (NAVF) - ajourføres pr. 1. oktober hvert år og er ferdig opprettet og dermed tilgjengelig i april måned året etter. Registeret omfatter alle akademikere ansatt ved universiteter og høyskoler og i forskningsinstitusjoner. Det antas å gi tilstrekkelige opplysninger om personenes yrke, næring, stilling og arbeidssted.

Norges Statskalender (etter offentlig tiltak) - ajourføres pr. 1. januar hvert år og foreligger trykt i oktober/november samme år. Statskalenderen omfatter alle ansatte i offentlig administrasjon, forsvar og undervisning, unntatt undervisning i folke- og framhaldsskoler. Den omfatter også post og telegraf, geistligheten, den offentlige delen av helse- og veterinærvesenet m.v. Den omfatter derimot ikke kommunale tjenestemenn eller tjenestemenn under førstesekretær-nivå. Statskalenderen gir tilstrekkelige opplysninger om embets- og tjenestemennenes yrke, næring m.v.

Fortegnelse over leger, tannleger og veterinærer (Helsedirektøren) - ajourføres i mars måned hvert år og foreligger trykt i juli/august samme år. Fortegnelsen omfatter alle nålevende autoriserte leger, tannleger og veterinærer. Den gir fullstendig oversikt over personenes arbeids- eller bostedskommune, også bosatte i utlandet, men er ufullstendig med hensyn til yrke, stilling og næring.

Legefortegnelsen omfatter både yrkesaktive og ikke-yrkesaktive personer. Den gir positive opplysninger om alle som er ansatt i det offentlige helsevesenet, ved sykehus eller andre helseinstitusjoner. Den gruppe personer som det ikke gis nærmere opplysninger om er da privatpraktiserende leger, leger i forskningsvirksomhet og ikke-yrkesaktive leger. For sykehuslegene er stillingsbeskrivelsen i fortegnelsen meget sparsom. Her er bare oppgitt overleger og andre sykehusleger.

Tannlegefortegnelsen omfatter også både yrkesaktive og ikke-yrkesaktive personer. Den gir svært begrensede oppgaver over yrke, og i denne forbindelse savnes særlig opplysninger om skoletannleger. Fortegnelsen gir fullstendig oversikt over distriktstannleger, men skiller ikke mellom distriktstannleger i klasse A og B (full stilling) og klasse C (bistilling).

Veterinærfortegnelsen gir gode opplysninger om veterinærenes yrke m.v. for alle ansatte. Den gruppen som det ikke gis nærmere opplysninger om, består av privatpraktiserende og ikke-yrkesaktive veterinærer.

Rikstelefonkatalogen. Ved uttømmende bruk av Forskerregister, Statskalender m.v. vil vi til slutt sitte igjen med en gruppe leger og veterinærer med uopp-gitt yrke. Disse gruppene vil da etter forutsetningene bestå av privatpraktiserende og ikke-yrkesaktive leger og veterinærer. Antar vi at yrkeslisten i telefonkatalogen bare omfatter yrkesaktive, vil vi ved hjelp av denne i hvert fall kunne få tilnærmede tall for privatpraktiserende og ikke-yrkesaktive leger og veterinærer. Leger og tannleger som har vært ute av yrkesaktivitet 1-2 år eller mindre vil på denne måten likevel bli registrert som privatpraktiserende.

Norsk Farmaceutisk Etat (Norges Farmaceutiske Forening) - ajourføres pr. 15. april hvert år og foreligger trykt i juli måned samme år. Publikasjonen omfatter alle nålevende farmasøyter. Den gir fullstendig oversikt over farmasøytenes arbeids- og bostedskommune, også bosatte i utlandet. Den gir også oversikt over døde. Publikasjonen gir gode yrkesopplysninger om alle som arbeider i apotek, men er ellers noe ufullstendig.

Oversikten over dette kildemateriale viser at opplysninger om yrke m.v. blir regelmessig innhentet hvert år i tiden 1. oktober - 15. april, det vil si over et tidsrom på $6\frac{1}{2}$ måned. Opplysningene refererer således ikke til samme tidspunkt, men det behøver likevel ikke å være av avgjørende betydning. For mer enn halvparten av akademikene kan opplysninger om yrke m.v. henføres til årsskiftet. Det vil gjelde alle som blir registrert via Statskalenderen og dessuten alle opplysninger som må innhentes på spørreskjema. For de øvrige vil avviket fra dette gjennomsnittet være ca. tre måneder før og etter årsskiftet. Det må imidlertid være grunn til å tro at yrkesmobiliteten ikke er så sterk, at dette avvik i registreringstidspunkt vil gi noe utslag i yrkesfordelingen. For sammenligning av tidsrekker vil avviket ikke ha noen betydning, såfremt registreringsmetoden er den samme for hvert år. Kildematerialet inneholder ikke opplysninger om yrke m.v. for alle akademikere. For det første er det ikke alltid gitt tilstrekkelige yrkesopplysninger om dem som er tatt med i publikasjonene, og for det andre foreligger det vanligvis ingen opplysninger om privatansatte og privatpraktiserende akademikere, husmødre, uføre eller andre ikke-yrkesaktive personer. Det blir derfor nødvendig å supplere kildematerialet med spørreskjemaer.

Akademikerregisteret.

Beregnet antall akademikere som det skal innhentes yrkesopplysninger for.

F a g g r u p p e	Bestand 1968 som det skal innhentes yrkesopp- lysninger for	Yrkesopplysninger gitt i Forsker- register, Stats- kalender eller andre fortegninger		Yrkesopplysninger basert på spørreskjema	
		I alt	%	I alt	%
Filologer, cand.philol. og mag.art.	2900	3480	94	220	6
" ,cand.mag.	800				
Realister, cand.real. og mag.scient.	2820	2650	79	720	21
" ,cand.mag	550				
Teologer	1550	1250	81	300	19
Jurister	5160	2220	43	2940	57
Sosialøkonomer	1010	570	56	440	44
Psykologer	430	360	84	70	16
Pedagoger	140	125	89	15	11
Sosiologer	60	50	83	10	17
Statsvitere	110	100	91	10	9
Etnografer	10	5	50	5	50
Medisinere, norsk eks.	3560	4510	100	-	-
" , utl. eks.	950				
Odontologer, norsk eks.	1690	550	20	2180	80
" , utl. eks.	1040				
Farmasøyter	1180	900	76	280	24
Veterinærer	630	630	100	-	-
Landbrukskandidater	3350	1950	58	1400	42
Siviløkonomer, norsk eks.	1730	410	15	2250	85
" , utl. eks.	930				
Sivilingeniører, norsk eks.	7350	2400	18	11170	82
" , utl. eks.	4700				
Arkitekter, norsk eks.	1180	340			
" , utl. eks.	340				
I alt	44170	22160	50	22010	50
I alt ekskl. sivil- ingeniører og arkitekter	30600	19760	65	10840	35

3. Omfang.

Vedlagte tabell er en beregning over hvor mange akademikere vi skal innhente yrkesopplysninger om i alt. Tabellen viser også hvor mange vi kan vente å finne opplysninger om i Forskerregister, Statskalender m.v. og hvor mange personer vi må sende spørreskjema til, for at opplysningene om yrke m.v. i akademikerregisteret skal bli så fullstendige som mulig. Grunnlaget for beregningene har ikke vært det beste, men tallene vil forhåpentlig gi en grov antydning om størrelsesordenen for de enkelte faggrupper.

Beregningene gjelder året 1968 og omfatter alle registrerte akademikere under 70 år. Det er forutsatt at vi på forhånd har skilt ut alle døde, og at vi også får oppgaver over personer bosatt i utlandet. Det er videre forutsatt at akademikernes riktige navn er registrert til enhver tid. I alt vil det da være behov for å få opplysninger om anslagsvis 44 000 personer. For om lag halvparten av disse vil vi finne yrkesopplysninger i Forskerregisteret, Statskalenderen m.v., mens vi for den andre halvparten må basere oss på spørreskjemaer.

Den absolutt største akademikergruppen er sivilingeniører og arkitekter. Denne gruppen er samtidig den som vi finner relativt færrest opplysninger om, og som derfor vil kreve flest spørreskjemaer. Av de ca. 22 000 personer som vi må regne med å sende skjemaer til, utgjør sivilingeniører og arkitekter mer enn 11 000.

Omfanget av det arbeid som må gjøres for å registrere yrke m.v. blir derfor vesentlig mindre hvis vi holder ingeniørene og arkitektene utenfor. I så fall må vi skaffe opplysninger om i alt ca. 31 000 personer. Av disse vil omlag 65%, eller 20 000 finnes i Forskerregisteret, Statskalenderen m.v., mens vi må sende spørreskjema til 35%, eller 11 000 personer.

Av tabellen er det ellers grunn til å merke seg den forholdsvis høye dekningsprosenten i kildematerialet for filologer og realister. Det skyldes at en så stor del av disse arbeider i skoleverket og derfor er tatt med i Statskalenderen. For teologer gjelder noe tilsvarende. En meget stor andel arbeider i Statskirken, og disse finner vi da i Statskalenderen.

Juristene utgjør den største faggruppen (ingeniørene unntatt), men de har en forholdsvis lav dekningsprosent, og yrkesopplysningene må i stor grad baseres på spørreskjemaer.

Den nest største faggruppen er medisinerne. For disse er det forutsatt at vi kan finne yrkesopplysninger for samtlige i Forskerregisteret, Statskalenderen, Legefortegnelsen og telefonkatalogen. Men som nevnt innebærer dette at vi for sykehuslegene bare vil få en meget begrenset stillingsspesifikasjon.

For veterinærene har vi også forutsatt å finne yrkesopplysninger om alle. Veterinærer som er oppgitt uten stillingsbetegnelse, er privatpraktiserende og ikke-yrkesaktive. De siste antas å utgjøre en så liten del av veterinærene at det skulle være forsvarlig å slå de to gruppene sammen i dette tilfelle.

4. Skisse av arbeidsplan.

Den følgende skisse er en kronologisk oversikt over de arbeidsoperasjoner som må utføres dersom arbeidet skal gjøres på det nåværende tidspunkt og med utgangspunkt i de data som pr. i dag finnes i Akademikerregisteret. Det er tatt hensyn til at døde og utvandrede bare er registrert i meget liten utstrekning, og de lister m.v. som skal gjennomgås vil derfor omfatte flere personer enn tallene i forannevnte tabell antyder.

- 1) Fra Akademikerregisteret kjøres det ut en alfabetisk liste (uansett faggruppe) over alle personer under 70 år.
- 2) Yrke, stilling, næring og arbeidssted kodes i samsvar med tilsvarende alfabetisk liste fra Forskerregisteret.
- 3) Statskalenderens alfabetiske personregister gjennomgås, og kalenderens avsnittsnummer kodes for alle som er med på akademikerlisten og som ikke har fått yrkeskode m.v. fra Forskerregisteret.
- 4) Identifikasjonsnummer og kode for yrke m.v. eller Statskalenderens avsnittsnummer punches.
- 5) Det kjøres nå ut en liste som bare omfatter de personer som har fått Statskalenderens avsnittsnummer. Listen ordnes etter avsnittsnummeret.
- 6) Personene på listen er nå ordnet i samme rekkefølge som i Statskalenderen, og yrke m.v. kan kodes og punches.

- 7) For alle som ikke har fått yrkeskode m.v. kjøres det ut lister
 - a) for medisinere (alfabetisk)
 - b) for odontologer (alfabetisk)
 - c) for veterinærer (alfabetisk)
 - d) for farmasøyter (etter eksamensår)
- 8) Koding av medisinene etter legefartegnelsen og eventuelt telefonkatalogen. Dermed vil medisinene være ferdig behandlet.
- 9) Koding av odontologer etter tannlegefortegnelsen. Arbeids- eller bosteds-kommune kodes for samtlige.
- 10) Koding av veterinærene etter veterinærfortegnelsen. Veterinærer uten stillingsbetegnelse gis kode som "privatpraktiserende og ikke-yrkesaktive". Veterinærene vil dermed være ferdigbehandlet.
- 11) Koding av farmasøyter etter Farmaceutisk Etat. Arbeids- eller bosteds-kommune kodes for samtlige.
- 12) Punching av identifikasjonsnummer, yrkeskode m.v. for medisinere, odontologer, veterinærer og farmasøyter.
- 13) Det kjøres ut en (alfabetisk) liste for alle akademikere (inkl. odontologer og farmasøyter) som til nå ikke har fått yrkeskode. Denne listen vil omfatte de beregnede 10 840 personer som vi skal sende spørreskjema og som vi derfor må ha adressen til. Men listen vil også omfatte personer som er døde eller utvandret. Dessuten vil listen omfatte alle akademikere som har forandret navn.
- 14) Listen sendes Statistisk Sentralbyrå med anmodning om registrering av adresse eller "registreringsforhold", det vil si død, utvandret eller forsvunnet, for alle som er eller har vært bosatt i landet etter 1. november 1960. Arbeidet kan trolig utføres av utredningsavdelingen.

5. Tidsplan og yrkesgruppering.

Oversikten over kildematerialet viste at Statskalenderen som siste publikasjon foreligger i oktober/november hvert år med ajourførte opplysninger pr. 1. januar.

Selv om en del arbeid kan påbegynnes tidligere, innebærer det at arbeidet ikke kan settes i gang for alvor før i slutten av året. Når det da vil kunne avsluttes vil avhenge av den arbeidskraft som står til disposisjon, men forsiktig regnet vil jeg tro at vi ikke kan vente resultater i form av tabeller for ca. 3/4 år senere, eller 1 3/4 år etter registreringstidspunktet 1. januar. Når Statskalenderen foreligger såvidt sent, betyr det også at på de spørreskjemaer som skal sendes ut, må vi be om oppgaver over yrke m.v. for mer enn ett år tilbake i tiden. Det er selvsagt ikke noe til hinder for det, men et forhold vi bør være oppmerksom på.

Når det gjelder yrkes- og stillingsgrupperinger, tillater kildematerialet stort sett en gruppering etter tresiffer-nivået i yrkesstandarden, men med de nevnte unntak for leger og tannleger. For de viktigste næringsgruppene Undervisning og Offentlig administrasjon kan stillingsgrupperingene gjøres svært detaljerte. Jeg viser ellers til notat av 9. januar om yrkesgruppering i Akademikerregisteret.

6. Personer med uoppgitt yrke m.v.

Når arbeidet er avsluttet, vil vi stå igjen med en blandet masse av akademikere med uoppgitt yrke, og denne massen vil bestå av både yrkesaktive, ikke-yrkesaktive, døde og utvandrede, uten at vi kan skille disse gruppene fra hverandre. Massen vil omfatte fire kategorier akademikere som vi må lete etter, men ikke finner hverken i Byråets personregister eller andre steder.

Første kategori vil bestå av alle som har forandret navn etter embetseksamen (1916-1968), eller etter at de ble registrert i Akademikerregisteret. Den vil bl.a. omfatte så å si alle kvinner som har giftet seg i mellomtiden, og også en rekke menn.

Den andre kategori akademikere som vi ikke finner opplysninger om, består av alle som har samme navn og fødselsår som andre personer her i landet. Når jeg trekker fram denne gruppen som en spesiell kategori, er det bl.a. for å vise betydningen av fullstendige fødselsdata. Hvis vi på forhånd hadde registrert både fødselsdag og -måned i tillegg til -år, ville denne gruppen trolig blitt svært liten.

Tredje kategori består av personer hvis navn er skrevet eller punchet feil i Akademikerregisteret. Gruppen vil forhåpentlig være liten, men erfaringsmessig kan den aldri utelukkes, og den skaper alltid leting og forsinkelser i arbeidet.

Endelig vil den fjerde kategori bestå av personer som ikke finnes i Byråets personregister. Det vil være alle som var døde eller flyttet ut av landet før 1. november 1960.

Det er umulig å forhåndsberegne hvor mange akademikere i alt som vil bli uoppgitt med hensyn på yrke, død m.v., men det må være klart at i hvert fall første og fjerde kategori kan utgjøre et så betydelig antall at resultatet av arbeidet vil bli vesentlig redusert. Dette kan det imidlertid bøtes på ved at vi, før vi registrerer yrke m.v. etter disse retningslinjene, innarbeider fullstendige fødselsdata og personnummer i Akademikerregisteret.

7. Fødselsnummer.

Med fødselsnummer i Akademikerregisteret vil vi på forhånd kunne si hvor mange som kommer i gruppen for uoppgitt yrke, og dermed ville vi ha et sikrere grunnlag for å vurdere om det store arbeid som innsamling av yrkesopplysninger er, kan gi rimelige resultater. Innføring av fødselsnummer innebærer i så måte en kvalitetskontroll av registeret. Vi får med andre ord kontrollert hvor mange navn i vårt register som er aktuelle eller riktige, og hvor mange som vi ikke finner personnummeret til, fordi de har skiftet navn eller fordi de er døde eller fraflyttet før 1960.

Men dette er likevel ikke den viktigste fordelen ved nummersystemet. Akademikerregisterets viktigste funksjon er å knytte sammen relevante opplysninger om enkeltpersoner, uansett kilder og innsamlingstidspunkt. For at det skal lykkes, må imidlertid hver person være gitt en permanent og

entydig identifikasjon. Navn og fødselsår er hverken permanent eller entydig, og etter hvert som personene skifter navn, mister vi i virkeligheten muligheten for fortsatt utnyttning av data som allerede er samlet inn og registrert da vedkommende tok eksamen. Vi mister til og med muligheten for å kontrollere dobbelteksamener. Vi kan med andre ord ikke følge personen over tiden, og da blir noe av verdien ved registeret borte. Med personnummer vil vi gjennom Byråets personregister til enhver tid kunne finne tilbake til en person, og vi vil dessuten lettere kunne finne ut om en person er død, reist ut av landet eller flyttet ellers.

Hvis hensikten med yrkesopplysninger bare var å finne fram til akademiker-nes yrkesfordeling på gitte tidspunkter, ville ikke behovet for personnummer være så sterkt i denne sammenheng. Men når Akademikerregisteret har den mer ærgjerrige målsetting å skape grunnlag for å følge akademikernes karriere over tiden, synes fødselsnummeret uunngåelig.

8. Konklusjon.

Det er etter mitt skjønn mulig å samle inn yrkesopplysninger både etter de retningslinjer som er trukket opp foran, og på andre måter. Men en løpende registrering (årlig eller med flere års mellomrom) av yrke, vil i beste fall bli vanskelig og ufullstendig fordi Akademikerregisteret mangler både fødselsdata og personnummer. Registeret vil dermed være et dårlig grunnlag både for fremtidige undersøkelser av yrkeskarrierer og for andre oppfølgingsundersøkelser.

Jeg foreslår derfor at vi først innfører akademikernes fødselsnummer i registeret. Vi vil da få et sikrere grunnlag for å vurdere hvor mange akademikere vi kan få yrkesopplysninger om, og således vurdere mulighetene for et positivt resultat av det arbeid som må gjøres. Dessuten vil fødselsnummeret gjøre det mulig å følge akademikernes yrkesmessige karriere, hvilket vel er et av hovedformålene med registeret. På en relativt enkel måte vil vi alltid kunne knytte sammen nye opplysninger om akademikerne, nye eksamener, doktorgrader eller yrke, til opplysninger som er innsamlet og registrert på et tidligere tidspunkt.

Det framgår av tabellen foran at innføring av fødselsnummer i første omgang vil omfatte ca. 30 000 personer, eller alle akademikere under 70 år. Det vil være en engangsoperasjon. Senere vil arbeidet omfatte årlig registrering av alle kandidater uteksaminert fra norske læresteder, i alt ca. 1 400 i 1967.

Hvis arbeidet med registrering av fødselsnummer blir igangsatt, vil innsamling av yrkesopplysninger tidligst kunne ta til i slutten av året 1969, og gjelde yrke, stilling m.v. pr. 1. januar. Jeg minner om at Norges Statskalender først foreligger i oktober eller november måned.

HOVEDRUTINE OG KOSTNADSOVERSLAG FOR INNFORING AV FØDSELSNUMMER I AKADEMIKERREGISTERET

Arbeidsoperasjon nr.:

1. Kjöring av navneliste (alfabetisk) over alle akademikere under 70 år, medregnet döde og utvandrede, i alt ca. 35 000.
2. Gjennomgåelse og koding av fødselsnummer etter Byråets alfabetiske lister over hele befolkningen. Koding av fødselsnummer vil selvsagt bare omfatte de personer som blir funnet i Byråets lister, anslagsvis 25 000. Gjennomgåelse og koding av 35 000 personer à 300 personer pr. dagsverk krever i alt 116 dagsverk.
3. Punching av 25 000 kort med løpenummer (5 siffer) og fødselsnummer (11 siffer) - 25 dagsverk.
4. Personer som ikke har fått fødselsnummer listes etter fagområde og alfabetisk, i alt 10 000 personer.
5. Fra biografier og annet kildemateriale påføres fødselsdata. 10 000 personer à 250 pr. dagsverk, i alt 40 dagsverk.
6. Punching av løpenummer og fødselsdata (11 siffer i alt) for 10 000 personer, 10 dagsverk.
7. Listing av 10 000 personer med fødselsdata, men uten personnummer. Sortering etter fødselsdata og alfabet.
8. Gjennomgåelse og koding av personnummer (5 siffer) for 10 000 personer, 33 dagsverk. Det forutsettes at personnummer blir funnet for ca. 4 000 personer.
9. Punching av løpenummer og personnummer (10 siffer i alt) for 4 000 personer, 4 dagsverk.

10. Maskinell kontroll av fødselsnummer. Arbeidet kan utføres på bestilling i Byrået. Kostnadene vil neppe overstige kr. 1 000,-.
11. Retting av feilkort, 15 dagsverk.
12. Punching av rettede kort, 1 dagsverk.

Etter dette vil de samlede kostnader bli følgende:

Koding m.v., arbeidsoperasjon nr. 2, 5, 8 og 11 i alt	204 dagsverk	kr. 12 450,-
Punching, arbeidsoperasjon nr. 3, 6, 9 og 12 i alt	40 "	" 2 450,-
Tilsammen	<u>244 dagsverk</u>	<u>kr. 14 900,-</u>

Som gjennomsnittslønn pr. dagsverk er antatt lønnsklasse 7 - 0.

Eventuelle maskinkostnader (listekjøring og kontroll) kommer i tillegg til de nevnte kostnader.